Dwa kraje, jedna tożsamość

Pudełko naszych ważnych miejsc

Aktywność rodzinna

Dla dzieci w wieku 3–6 lat i ich bliskich

Autorka: Anna Szkotak

Opracowanie graficzne: Monika Lewandowska

STOWARZYSZENIE PORADNIA POLONIJNA

Polska na czasie

INSTYTUT ROZWOJU JĘZYKA POLSKIEGO

Sfinansowano przez
Instytut Rozwoju Języka Polskiego
ze środków budżetu państwa

Na czym polega aktywność

Rodzina wspólnie przygotowuje pudełko zawierające kilka przedmiotów, fotografii lub rysunków związanych z miejscami ważnymi dla dziecka. Każdy element staje się początkiem krótkiej rodzinnej rozmowy.

W pudełku mogą znaleźć się rzeczy związane z miejscem zamieszkania, Polską, rodzinnymi podróżami, domem bliskiej osoby albo miejscem znanym dziecku wyłącznie z fotografii i opowieści.

Nie trzeba umieszczać w nim takiej samej liczby przedmiotów z Polski i kraju zamieszkania. Pudełko ma przedstawiać rzeczywistą historię konkretnego dziecka.

Dlaczego warto

Małym dzieciom łatwiej opowiadać o miejscach i doświadczeniach, gdy mogą zobaczyć, dotknąć albo wskazać związany z nimi przedmiot. Fotografia, pocztówka, muszelka czy bilet mogą przywołać wspomnienie i zachęcić do spontanicznej rozmowy.

Aktywność pomaga rozwijać słownictwo związane z rodziną, domem, miejscami i podróżowaniem. Zachęca dziecko do odpowiadania na pytania: „Gdzie?”, „Z kim?”, „Co tam robiliśmy?” oraz „Dlaczego to miejsce jest dla nas ważne?”.

Wspólne tworzenie pudełka pokazuje również, że dziecko może być związane z wieloma miejscami. Nie musi wybierać jednego „prawdziwego domu”, a miejsca znajdujące się daleko mogą pozostawać bliskie dzięki ludziom, wspomnieniom i rodzinnym opowieściom.

Co przygotować

Wybierzcie materiały, z których chcecie skorzystać. Nie trzeba drukować całego zestawu. Będziecie potrzebować:

- dowolnego pudełka;
- kredek lub flamastrów;
- kleju;
- nożyczek;
- od trzech do ośmiu wybranych przedmiotów, fotografii albo rysunków;
- wydrukowanych dodatków z tego pliku (spis i wskazówki na s. 7).

Co może znaleźć się w pudełku

- fotografia domu lub najbliższej okolicy;
- zdjęcie bliskiej osoby;
- pocztówka;
- bilet z podróży;
- muszelka, kamyk, szyszka albo liść;
- rysunek domu dziadków;
- symbol przedszkola;
- mapa;
- zdjęcie ulubionego placu zabaw;
- opakowanie produktu lub potrawy kojarzącej się z rodziną;
- niewielka zabawka;
- przedmiot związany z rodzinnym zwyczajem;
- fotografia miejsca, które dziecko chciałoby odwiedzić;
- rysunek miejsca znanego z opowieści.

Bezpieczne pamiątki

Nie wkładajcie do pudełka przedmiotów cennych, ostrych ani takich, które mogą być niebezpieczne dla dziecka. Drobne elementy wybierajcie i oglądajcie wspólnie z osobą dorosłą. Zbyt duży lub delikatny przedmiot można narysować albo sfotografować.

1. Wybierzcie pudełko

Znajdźcie w domu dowolne niewielkie pudełko. Możecie wykorzystać pudełko po butach, przesyłce albo innym produkcie.

Dziecko ozdabia pudełko i przykleja okładkę z tytułem „Pudełko naszych ważnych miejsc” (załącznik nr 1, s. 8).

Może również dodać swoje imię albo narysować osoby, które będą wspólnie tworzyły kolekcję.

2. Porozmawiajcie o miejscach

Zanim zaczniecie wybierać przedmioty, zastanówcie się wspólnie:

- Gdzie mieszkamy?
- Jakie miejsca znajdują się blisko naszego domu?
- Gdzie lubimy wspólnie chodzić?
- Gdzie mieszkają ważne dla nas osoby?
- Jakie miejsca odwiedziliśmy?
- Jakie miejsca znamy tylko ze zdjęć albo opowieści?
- Dokąd chcielibyśmy kiedyś pojechać?

Dziecko nie musi odpowiadać na wszystkie pytania. Może narysować miejsce albo wskazać je na fotografii.

3. Wybierzcie przedmioty

Poproście dziecko o wybranie kilku rzeczy związanych z ważnymi miejscami. Osoba dorosła również może dodać jeden lub dwa elementy i opowiedzieć, dlaczego są dla niej ważne.

Nie wybierajcie przedmiotów za dziecko. Kamyk z pobliskiego parku może być dla niego ważniejszy niż pamiątka przywieziona z dalekiej podróży.

4. Opowiedzcie historie

Wyjmujcie przedmioty po kolei. Jeśli dziecko ma ochotę, może je losować z zamkniętymi oczami.

Przy każdym przedmiocie wybierzcie jedno lub dwa pytania. Jeśli dziecko zna miejsce tylko ze zdjęć lub opowieści, pytajcie o to, co o nim wie albo co sobie wyobraża.

- Co to jest?
- Skąd to mamy?
- Z jakim miejscem się kojarzy?
- Kto był tam z nami?
- Co tam robiliśmy?
- Jak tam dotarliśmy?
- Co było tam ciekawego?
- Jak się wtedy czułeś lub czułaś?
- Czy chciałbyś lub chciałabyś tam wrócić?
- Jakie dźwięki, zapachy albo smaki pamiętasz?
- W jakim języku rozmawialiśmy?
- Komu chciałbyś lub chciałabyś pokazać to miejsce?

Nie trzeba wykorzystywać wszystkich pytań. Rozmowa powinna pozostać krótka i naturalna.

Możecie też użyć pytań obrazkowych z załącznika nr 5 (s. 12–15). Dziecko wybiera obrazek, a dorosły odczytuje pytanie z odwrotu.

5. Przygotujcie etykiety

Do przedmiotów możecie dołączyć etykiety z załącznika nr 2 (s. 9). Uzupełnijcie wybrane zdania:

- To miejsce znajduje się...
- Ten przedmiot przypomina mi...
- Byłem lub byłam tam z...
- Najbardziej pamiętam...
- Chciałbym lub chciałabym...

Młodsze dzieci mogą zamiast tekstu wykonać rysunek. Osoba dorosła może zapisać wypowiedź dziecka dokładnie tak, jak została sformułowana.

6. Historia tego przedmiotu

Na karcie z załącznika nr 3 (s. 10) narysujcie przedmiot lub przyklejcie jego fotografię. Proste symbole pomagają rozpoznać pola:

- To jest...
- Pochodzi z...
- Kojarzy mi się z...
- Byłem lub byłam tam z...
- To miejsce jest dla mnie ważne, ponieważ...

Dziecko nie musi pisać. Może wskazywać, rysować lub odpowiadać ustnie, a osoba dorosła zanotuje jego słowa. Wybierzcie tylko te pola, które pasują do historii przedmiotu.

7. Mapa rodzinnych miejsc

Na karcie „Miejsca ważne dla naszej rodziny” z załącznika nr 4 (s. 11) zapiszcie albo narysujcie miejsca związane z przedmiotami z pudełka.

Karta ma pięć otwartych obszarów:

- blisko naszego domu;
- daleko od naszego domu;
- miejsca, które odwiedziliśmy;
- miejsca znane z rodzinnych opowieści;
- miejsca, które chcemy poznać.

Jedno miejsce może znaleźć się w kilku obszarach. Nie trzeba wypełniać wszystkich pól ani ograniczać się do Polski i kraju zamieszkania.

8. Wracajcie do pudełka

Pudełko można otwierać co pewien czas i:

- ponownie opowiadać historie;
- dodawać nowe przedmioty;
- usuwać te, które przestały być ważne;
- porównywać nowe i dawne wspomnienia;
- pokazywać kolekcję bliskiej osobie podczas rozmowy internetowej;
- losować przedmiot i wymyślać związane z nim pytania;
- wykorzystać przedmioty do stworzenia rodzinnej opowieści.

Pudełko może zmieniać się razem z dzieckiem i rodziną.

Wskazówki dla rodziny

- Nie sprawdzajcie wiedzy dziecka o Polsce.
- Nie poprawiajcie każdej wypowiedzi językowej.
- Pozwólcie dziecku użyć słowa z innego języka, jeśli nie zna polskiego odpowiednika.
- Nie wymagajcie umieszczenia w pudełku symboli narodowych.
- Nie porównujcie liczby przedmiotów związanych z poszczególnymi krajami.
- Nie pytajcie, które miejsce dziecko kocha bardziej.
- Uszanujcie, jeśli dziecko nie chce opowiadać o określonym przedmiocie albo osobie.
- Pozwólcie mu wybrać rzeczy, które mogą wydawać się dorosłym zwyczajne.

Najważniejszy jest wspólnie spędzony czas i rozmowa. Pudełko nie ma dokumentować całej historii rodziny. Ma pomóc dziecku zauważyć, że wiele różnych miejsc, osób i doświadczeń może być częścią jego świata.

Materiały do wydrukowania

- Załącznik nr 1 • Okładka pudełka — s. 8
- Załącznik nr 2 • Etykiety przedmiotów — s. 9
- Załącznik nr 3 • Historia tego przedmiotu — s. 10
- Załącznik nr 4 • Miejsca ważne dla naszej rodziny — s. 11
- Załącznik nr 5 • Pytania obrazkowe i rewersy — s. 12–15
- Załącznik nr 6 • Puste karty — s. 16

Drukujcie na papierze A4 w skali 100%. Pary stron 12–13 oraz 14–15 można wydrukować dwustronnie, odwracając kartkę wzdłuż długiej krawędzi. Najpierw sprawdźcie jedną parę. Przy druku jednostronnym wytnijcie awersy i rewersy, dopasujcie je według numerów i sklejcie plecami do siebie.

Dorosły pomaga w wycinaniu. Okładkę można dopasować do rozmiaru pudełka. Karty i etykiety drukujcie ponownie, gdy będą potrzebne.

Załącznik nr 1

Okładka pudełka

Wytnijcie okładkę wzdłuż przerywanej linii i przyklejcie ją na pudełku. W wolnym miejscu dodajcie imię lub rysunek rodziny.

Pudełko naszych ważnych miejsc

To pudełko tworzymy razem

Załącznik nr 2

Etykiety przedmiotów

Wytnijcie wybrane etykiety. Dziecko może narysować odpowiedź lub podyktować ją dorosłemu. Puste etykiety uzupełnijcie po swojemu.

To miejsce znajduje się...

Ten przedmiot przypomina mi...

Byłem lub byłam tam z...

Najbardziej pamiętam...

Chciałbym lub chciałabym...

Nasz podpis

Nasz podpis

Nasz podpis

Załącznik nr 3

Historia tego przedmiotu

Narysuj przedmiot lub przyklej jego zdjęcie. Wybierz pola, które chcesz uzupełnić. Dorosły może zapisać twoje słowa.

Miejsce na rysunek lub fotografię

To jest...

Pochodzi z...

Kojarzy mi się z...

Byłem lub byłam tam z...

To miejsce jest dla mnie ważne, ponieważ...

Załącznik nr 4

Miejsca ważne dla naszej rodziny

Narysujcie lub zapiszcie wybrane miejsca. Jedno miejsce może trafić do kilku pól. Nie trzeba uzupełniać wszystkich obszarów.

Blisko naszego domu

Daleko od naszego domu

Miejsca, które odwiedziliśmy

Miejsca znane z rodzinnych opowieści

Miejsca, które chcemy poznać

Załącznik nr 5

Pytania obrazkowe

Dziecko wybiera obrazek. Dorosły odczytuje pytanie z odwrotu karty. Wytnijcie karty po wydrukowaniu obu stron.

1. Miejsce

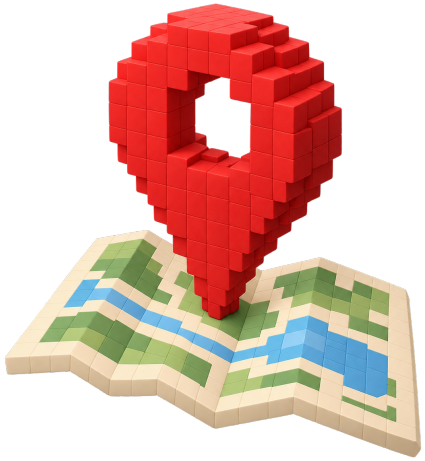

2. Osoba

3. Czynność

4. Podróż

Załącznik nr 5

Pytania dla dorosłego

Rewersy kart. Numery i nazwy pomagają dopasować pytania do obrazków. Odpowiedź może być krótka, narysowana lub pokazana gestem.

2. Osoba

Kto kojarzy ci się z tym miejscem?

Pudełko naszych ważnych miejsc

1. Miejsce

Z jakim miejscem kojarzy ci się ten przedmiot?

Pudełko naszych ważnych miejsc

4. Podróż

Jak można dotrzeć do tego miejsca?

Pudełko naszych ważnych miejsc

3. Czynność

Co można robić w tym miejscu?

Pudełko naszych ważnych miejsc

Załącznik nr 5

Pytania obrazkowe

Dziecko wybiera obrazek. Dorosły odczytuje pytanie z odwrotu karty. Wytnijcie karty po wydrukowaniu obu stron.

5. Emocja

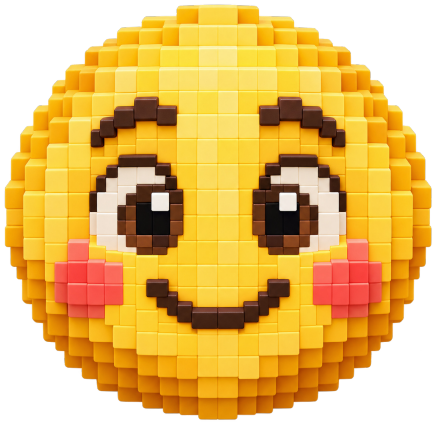

6. Język

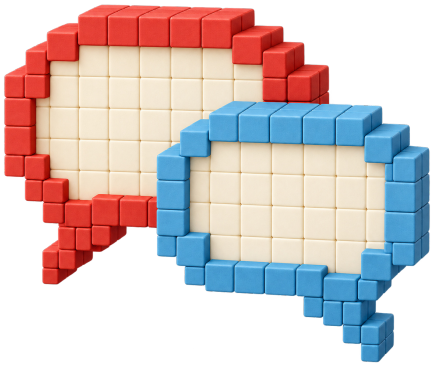

7. Wspomnienie

8. Marzenie

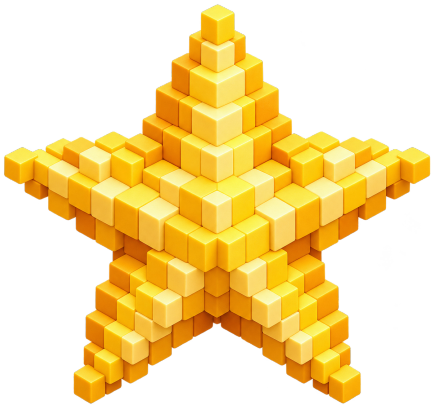

Załącznik nr 5

Pytania dla dorosłego

Rewersy kart. Numery i nazwy pomagają dopasować pytania do obrazków. Odpowiedź może być krótka, narysowana lub pokazana gestem.

6. Język

Jakie języki kojarzą ci się z tym miejscem?

Pudełko naszych ważnych miejsc

5. Emocja

Co czujesz, gdy myślisz o tym miejscu?

Pudełko naszych ważnych miejsc

8. Marzenie

Co chcesz zrobić w tym miejscu?

Pudełko naszych ważnych miejsc

7. Wspomnienie

Co pamiętasz lub wiesz o tym miejscu?

Pudełko naszych ważnych miejsc

Załącznik nr 6

Puste karty

Dodaj własny rysunek, fotografię, podpis lub pytanie. Wytnij karty i włóż je do pudełka. Możesz wydrukować tę stronę ponownie.

Nasza karta 1

Nasza karta 2

Nasza karta 3

Nasza karta 4